

ЧАРОБНА КУЋИЦА НА ДРВЕТУ

Водич за истраживања бр. 1

ДИНОСАУРУСИ

Документарни додатак
Диносаурусима пре мрака

Вил Озборн и Мери Поуп Озборн

Илустровао Сал Мердока

Превела

Милица Цветковић

мала лагуна

Наслов оригинала

Will Osborne and Mary Pope Osborne

DINOSAURS

A nonfiction companion to *Dinosaurs before dark*

Text Copyright © 2000 by Will Osborne and Mary Pope Osborne

Illustrations Copyright © 2000 by Sal Murdocca

Published by arrangement with Random House Children's Books,
a division of Random House, Inc.

Magic Tree House™ is a trademark of Mary Pope Osborne, used
under license.

Translation Copyright © 2009 за српско издање, ЛАГУНА

Ко је измислио реч *диносаурус*? • Који је диносаурус био највећи? • Шта су древни народи мислили, шта су фосили? • Које тајне о диносаурусима још нису расветљене? Ископај одговоре на ова и још многа питања у...

* * *

Водичу за истраживања
Чаробне кућице на дрвету бр. 1

ДИНОСАУРУСИ

Документарном додатку
Диносаурусима пре мрака

* * *

Ово је Џеков и Енин лични водич за најневероватнија бића свих времена.

Ту је и:

- Џеков и Енин списак славних диносауруса
 - Заблуде ловаца на кости
 - Комшије диносауруса
 - Сlike фосила
 - Тајне диносауруса
- И још штошта!

Садржај

1. Свет диносауруса	13
2. Фосили	21
3. Ловци на диносаурусе	29
4. Месождери	42
5. Биљоједи	63
6. Морска чудовишта и летећа створења	84
7. Шта се догодило с диносаурусима?	93
8. Комшије диносауруса	101
Додатна истраживања	107
Азбучни списак имена и појмова	115

Посвећено Марџори Озборн

Научни консултант:

Рејмонд Рај, музеолошки стручњак Одељења за палеонтологију Националног природњачког музеја, Смитсонијана у Вашингтону.

Образовни консултант:

Мелинда Марфи, стручњак за медије Основне школе „Рид“, независног школског округа Сајпрес Фербанкс у Хјустону у Тексасу.

Желели бисмо да захвалимо и Алисон Брукс са Универзитета Џорџ Вашингтон на помоћи око хронологије; Хелен Мекгаверн из Америчког природњачког музеја у Њујорку на њеној љубазној помоћи; Полу Кафлину на маштовитој фотографији, а у *Рендом хаусу* Кети Голдсмит на њеном дивном и креативном дизајну; Џој ла Брак на времену које је провела истражујући слике, Малори Лер на сталном усмеравању и подршци, а нарочито нашем издавачу, Шани Кори, на приљезности, проницљивости и радосном полету током стварања ове књиге.

Зраћи читаоци,

Много смо научили о диносаурусима када смо се вратили кроз време у књизи Диносаурус пре прака. Када смо се вратили кући у Жаканчев Ручвацу, научили смо чак и више.

Отишли смо у библиотеку. Отишли смо у музеј. Тражили смо по интернету.

Бавили смо се истраживањем.

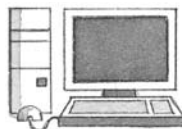
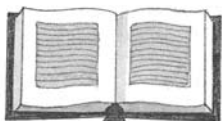
Истраживање посета на ископавање диносауросових костију. Знате где да тражите, али никад не знате тачно шта ћете наћи. Док смо ми истраживали, шташтина смо нашли!

Открили смо књиге о диносаурусима, слике с диносаурусима и видео-касете о диносауру-

сима. Разговарали смо са стручњацима за диносаурусе. Сакупили смо много невероватних чињеница о диносаурусима.

У овој књизи ћемо нешто од тог истраживања поделити с вама. Зато припремите свеску, узмите ранце и спремите се да посетите најневероватнија бића која су живела на Земљи.

Џек и Ени

1.

Свет диносауруса

Некада давно, свет се веома разликовао од данашњег. Сада је сва земља на свету подељена на седам континената. Пре више милиона година постојао је само један континент.

Научници су тај прастари континент назвали *Пангеа*.

Неки делови Пангее били су врло суви, налик пустињама. Остали делови су били влажни и кишни, као мочваре.

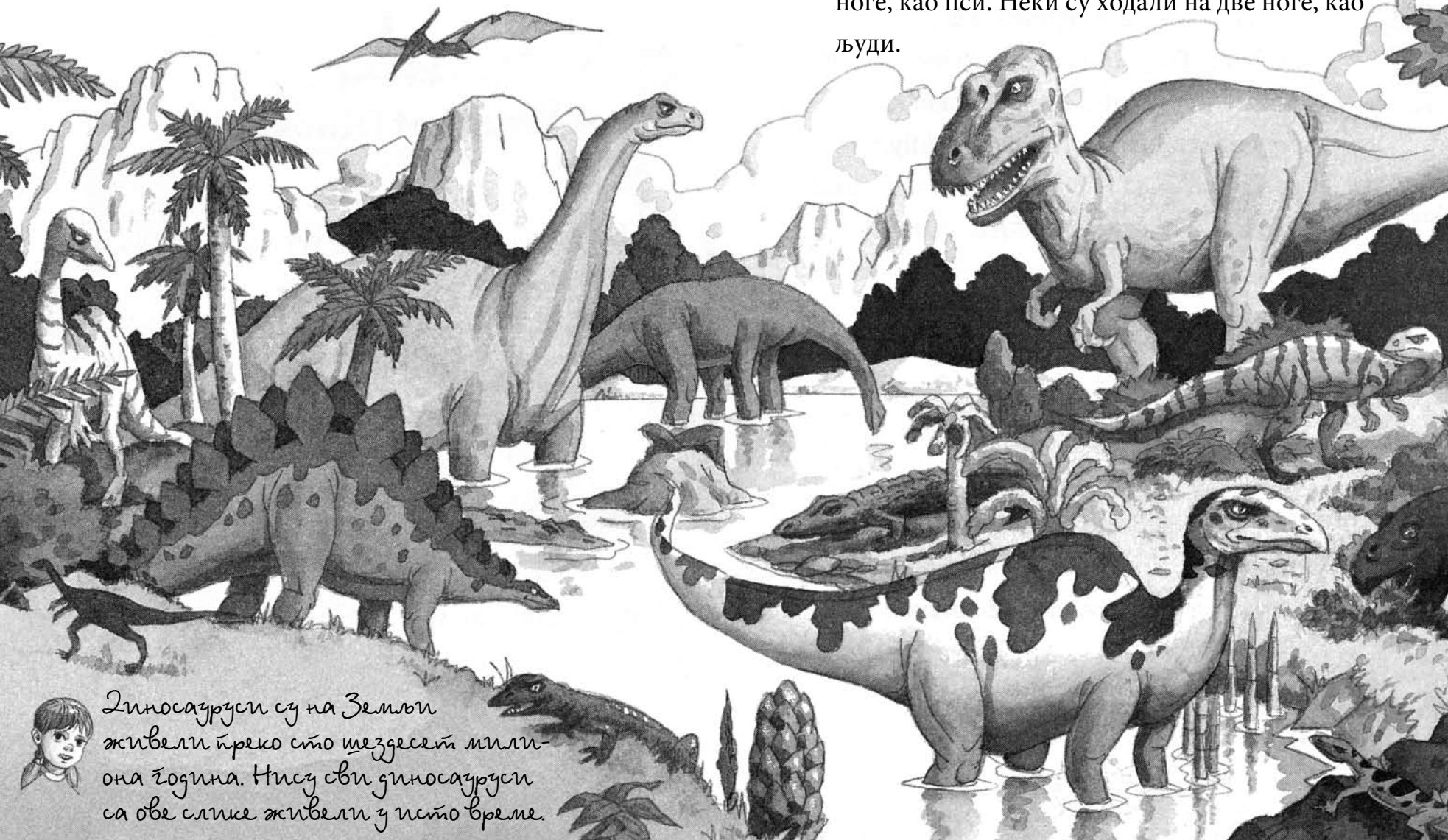
Континент је једна велика површина земље.

Било је и шума, дунгли, равница и планина,
река и језера.

И скоро свугде је било диносауруса.

Неки диносауруси су били већи од зграде.
Неки су били мали као патке.

Неки диносауруси су ходали на четири
ноге, као пси. Неки су ходали на две ноге, као
људи.

Диносауруси су на Земљи
живели преко сто тездесет мили-
она година. Нису сви диносауруси
са ове слике живели у исто време.

Неки диносауруси су имали више редова оштрих зуба. Неки уопште нису имали зубе.

Ипак су сви диносауруси на неки начин били слични.

Били су гмизавци. Сви су живели на копну. Сви су полагали јаја. Готово сви су имали рожнате израслине. Ниједан диносаурус није имао крзно ни длаку. И ниједан није летео.

Диносауруси

Гмизавци

Живели на копну

Полагали јаја

Имали крљушти, не крзно

Нису летели

Доба гмизаваца

Научници верују да се први диносаурус појавио пре више од двеста педесет пет милиона година. Претпостављају да је последњи диносаурус утинуо пре око шездесет пет милиона година. То значи да су диносауруси на Земљи живели више од сто шездесет милиона година!

Сви диносауруси су живели током периода који се назива *мезозоик*. Научници тај период зову и „доба гмизаваца“ или „доба диносауруса“.

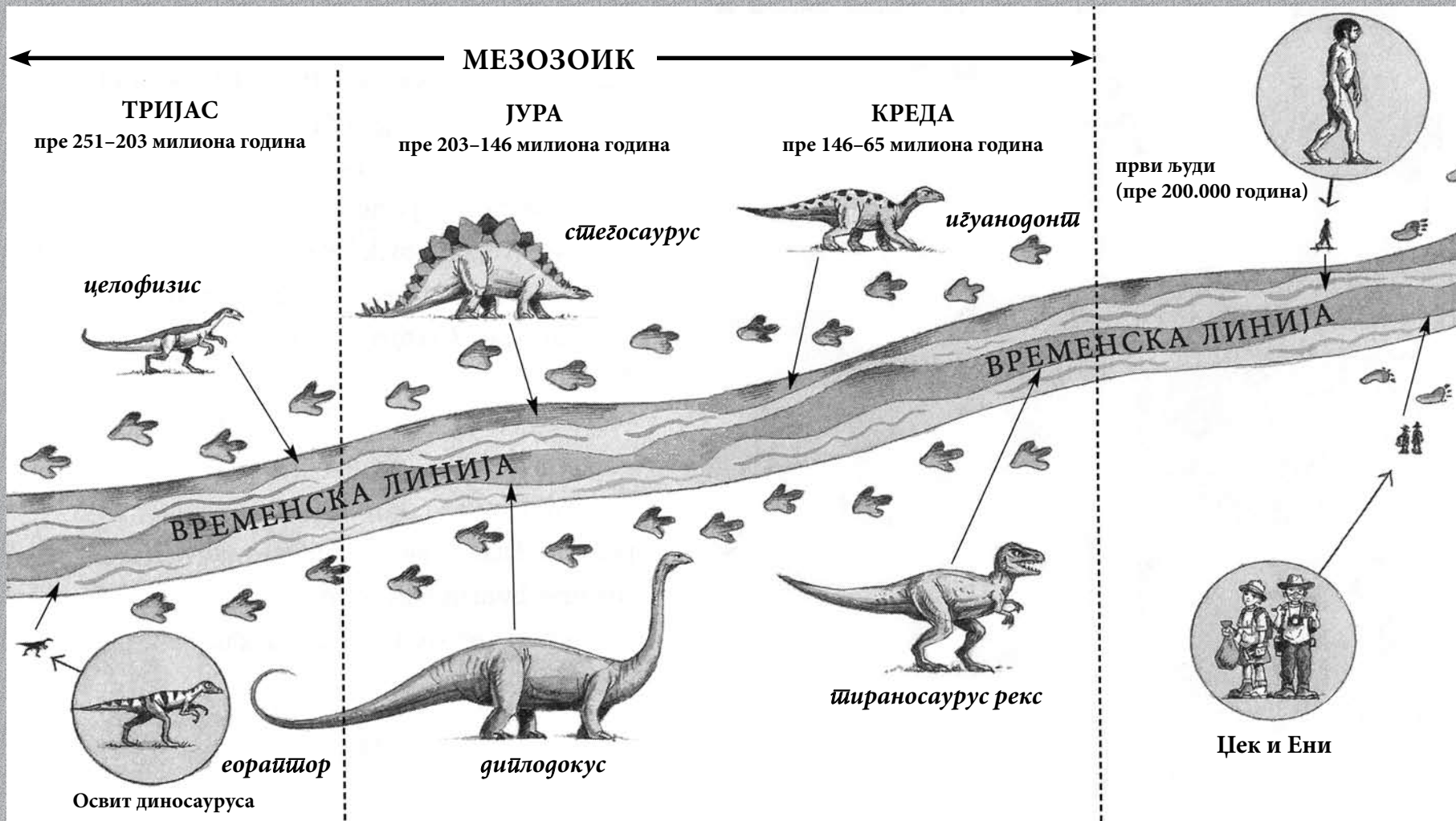
Мезозоик научници деле на три доба или периода. Први је *тријас*. Средњи је *јура*. Последњи је *креда*.

У сваком од ових периода живеле су другачије врсте диносауруса. Они које данас најбоље познајемо живели су у доба јуре и креде. То је више од шездесет милиона година пре појаве човека.

Гмизавци су хладнокрвне животиње најчешће прекривене крљушти. Змије, корњаче и гуштери су гмизавци.

Како то онда да толико знамо о диносаурусима када их ниједно људско биће није видело?

О њима знамо тако што су по читавом свету оставили кости и зубе, као и отиске стопала.

2.

Фосили

Кад људи данас нађу кости диносауруса, заправо не налазе саме кости. Налазе *фосиле*.

Понеки диносаурус је угинуо у близини потока или реке. Ако се поток или река излију, тело диносауруса прекривају муљ и песак. Током милиона година муљ и песак су се претварали у чврсту стену. А у стени је остао скелет диносауруса!

Фосили су сви трагови живота из давног периода.

Тираносаурус реке откривен у Монџани.